

Erikoissairaanhoidon järjestämissopimus

130/00.01/2018

Hallitus 6.5.2019 § 85 Valmistelija: Johtajaylilääkäri Pirjo Dabnell

OYS-erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien erikoissairaanhoidon järjestämissopimus

Sopimuksen tarkoitus ja sitä säätelevät normit

Terveydenhuoltolain 42 §:n mukaan erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien on järjestettävä yhteistyössä alueensa erikoissairaanhoidon palvelujen tuotanto, tietojärjestelmät, lääkinnällinen kuntoutus ja erilaiset hankinnat. Niiden on suunniteltava ja sovitettava yhteen alueensa erikoissairaanhoidon palvelujen tuotanto, tietojärjestelmät, lääkinnällinen kuntoutus ja erilaiset hankinnat. Lisäksi on sovitettava yhteen koulutusviranomaisten ja työhallinnon kanssa terveydenhuollon henkilöstön perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta sekä maakuntien liittojen kanssa työvoiman kysyntää ja koulutustarjontaa. Erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien edellytetään yhteistyössä huolehtivan samaan erityisvastuualueeseen kuuluvien kuntien ja sairaanhoitopiirien tarvitsemasta ohjauksesta ja neuvonnasta erikoissairaanhoidon antamisessa, terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksessa sekä tieteellisen tutkimuksen ja kehittämisen järjestämisessä.

Terveydenhuoltolain 43 §:n mukaan erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on tehtävä erikoissairaanhoidon järjestämissopimus, jossa on sovittava sairaanhoitopiirien työnjaosta ja toiminnan yhteensovittamisesta sekä uusien menetelmien käyttöönoton periaatteista. Sovitun työnjaon on edistettävä terveydenhuollon laatua, potilasturvallisuutta, vaikuttavuutta, tuottavuutta ja tehokkuutta. Sopimuksen mukaiseen toimintayksikköön on varmistettava riittävät taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä osaaminen.

Valtioneuvoston asetus (VNA 337/2011) määrää tarkemmin järjestämissopimuksen sisällöstä.

Eduskunnan tekemä terveydenhuoltolain muutos (1516/2016) koskee ensihoitopalvelujen järjestämistä ja sisältöä (39 - 41 §), erikoissairaanhoidon työnjakoa ja eräiden tehtävien keskittämistä (45 §), erityisvastuualueen ensihoitokeskusta (46 §), kiireellistä hoitoa (50 §), terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä (50a §) sekä sosiaalihuollon tarpeen arviointia (53a §). Lakimuutos tuli voimaan 1.1.2017, paitsi pykälien 45, 50 ja 50a osalta 1.1.2018.

Valtioneuvosto asetus kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä (VNA 583/2017) tuli voimaan 1.1.2018. Sillä säädetään päivystyksiköiden kiireellisen hoidon vastaanottotoiminnan tehtävistä ja laatuvaatimuksista sekä erikoisalakohtaisista edellytyksistä.

Asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (VNA 582/2017) tuli voimaan 1.1.2018, mutta sen 7 § 1.7.2018 alkaen. Sillä säädetään valtakunnallisesti vähempään kuin

viiteen yliopistolliseen sairaalan keskitettävistä suunnittelu- ja koordinaatiotehtävistä sekä leikkauksista, hoidoista ja toimenpiteistä. Asetuksella säädetään myös suunnittelu- ja koordinaatiotehtävien alueellisesta keskittämisestä viiteen yliopistolliseen sairaalaan. Lisäksi säädetään tiettyjen erikoissairaanhoidon toimenpiteiden, hoitojen ja leikkausten keskittämisestä viiteen yliopistolliseen sairaalaan sekä 7 §:ssä ympärivuorokautista yhteispäivystystä ylläpitäviin asetuksessa mainitut edellytykset täyttyviin sairaaloihin.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta (STMA 585/2017) on tullut voimaan 1.1.2018. Siinä täsmennetään mm. ERVA ensihoitokeskuksen tehtäviä ja vastuita sekä sairaanhoitopiirien yhteistyötä ensihoidon osalta.

Edellä mainittujen normien lisäksi järjestämissopimus perustuu muihin erikoissairaanhoidon järjestämisestä ja tuottamista koskeviin säädöksiin.

Sopimusosapuolet

Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen (OYS-erva) sairaanhoitopiirit (Lapin ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirit, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Keski-Pohjanmaan sosiaali-terveyspalvelukuntayhtymä sekä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä) ovat yhdessä laatineet erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen vuosille 2018 – 2021

Sopimuksen valmistelu

Sopimusluonnoksen ovat valmistelleet ja laatineet johtajaylilääkärit OYS-erva asiantuntijalääkärien koordinoimana. Sopimusluonnos perustuu sopimusosapuolten luottamushenkilöjohdon sekä johtavien viranhaltijoiden linjauksiin. Viimeistely on tehty johtajaylilääkäreiden kokouksessa 24.4.19. Sopimuksen rinnalla on valmisteltu OYS-ervan osuuskunnan muodostamista, joka osaltaan tukee järjestämissopimuksen mukaisen yhteistyön toteuttamista alueella.

Päätösmenettely, sopimuksen seuranta ja muuttaminen

Sairaanhoitopiirien kuntayhtymät hyväksyvät järjestämissopimuksen ja sen mahdolliset muutokset kuntalain (410/2015) 58 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toimielimessä, yhtymävaltuustossa. Jos kuntayhtymät eivät pääse asiassa sopimukseen, valtioneuvosto voi määrätä sopimuksen sisällöstä (Terveystieteiden laaki 1326/2010 43 §). Tämän sopimuksen toteutumista arvioidaan vuosittain erityisvastuualueen arviointiryhmässä, joka koostuu sairaanhoitopiirien johtavista viranhaltijoista. Sen jäsenistä tekee päätöksen PPSHP:n hallitus sairaanhoitopiirien esityksestä. Arviointiryhmän tehtävä on arvioida erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien yhteistyötä ja antaa suosituksia kuntayhtymien toimielimille järjestämissopimukseen tarvittavista päivityksistä. Johtajaylilääkärit valmistelevat varsinaiseen sopimukseen tehtävät muutokset toimielimille ja panevat muutokset täytäntöön.

Oheisaineistona Erikoissairaanhoidon järjestämissopimus liitteineen.

Toimitusjohtajan esitys:

Hallitus päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan esityksen Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen järjestämissopimukseksi vuosille 2018-2021.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kvalt 27.5.2019 § 9

Hallituksen esitys valtuustolle:

Valtuusto hyväksyy liitteenä olevan esityksen Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen järjestämissopimukseksi vuosille 2018-2021.

Liite A9, Erikoissairaanhoidon järjestämissopimus liitteineen

Päätös:

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

HAL 26.04.2021 § 108

Valmistelija

Valmistelija: johtajaylilääkäri ja toimitusjohtaja

Järjestämissopimuksen arviointi

Järjestämissopimuksen arviointiryhmä on arvioinut erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien yhteistyötä, sopimuksen toteutumista ja muutostarpeita. Arviointiryhmän käsityksen mukaan sopimusta on noudatettu yleisesti ottaen hyvin, joskaan kaikki työnjakoon liittyvät tavoitteet ja odotukset eivät ole täysin toteutuneet. Erityisesti työnjakoasetuksen 7 § mukaiset leikkaustoimenpiteiden määrälliset tavoitteet ovat jääneet ERVA-alueella osittain saavuttamatta. ERVA-alueen leikkaustoimenpiteiden määrät vuonna 2020:

LEIKKAUS	TAVOITE	PPSHP	LSHP	LPSHP	Kainuu	Soite
TEP	600	1568	556	224	329	248
TEP UUSINNAT	100	331	83	37	5	19
SELKÄ	150	1180	223	92	152	118
COLON	70	106	30	19	23	24
RINTA	150	305	106	64	60	67

Arviointiryhmä on todennut järjestämissopimuksessa olevan sisällöllisiä muutostarpeita yhteistyötä ja työnjakoa kuvaavassa luvussa, ja pienehköjä, teknisluonteisia muutostarpeita sopimuksen muissa luvuissa. Lisäksi arviointiryhmän käsityksen mukaan sopimuksen tekstiä tulisi muokata enemmän sopimusluonteiseksi ja taustoittavien tekstiosien osuutta tulisi supistaa.

Työnjakoasetuksen muutokset

Erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien välistä yhteistyötä ja työnjakoa säätelevä valtioneuvoston asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä astui uudistettuna voimaan 14.1.2021. Uudistus koski asetuksen pykälä 3 §, 6 § ja 7 §, joissa määritellään edellytykset sairaanhoitopiireissä suoritettaville leikkaustoimenpiteille ja sairaanhoitopiirien väliselle työnjaolle.

Työnjakoasetuksen 7 § määrittelee tekonivelleikkausten, selkäleikkausten ja eräiden syöpäleikkausten lukumääriä ja laatua koskevat edellytykset. Uuden asetuksen mukaan em. leikkausten vähimmäislukumäärät voidaan alittaa, jos näiden leikkausten toteuttaminen keskussairaaloissa on tarkoituksenmukaista kirurgisen päivystysvalmiuden ja henkilöstön saatavuuden ylläpitämiseksi päivystyspisteiden välisten etäisyyksien ja väestön palvelutarpeen vuoksi. Tekonivel- ja selkäleikkausten edellytyksenä on ortopedian ja traumatologian erikoisan ympärivuorokautinen päivystys ja syöpäleikkausten edellytyksenä soveltuvan kirurgisen erikoisan päivystys.

Lisäksi edellytyksenä on, että asiasta sovitaan erityisvastuualueen järjestämissopimuksessa ja että sairaala pystyy varmistamaan toiminnan laadun, potilasturvallisuuden, osaaminen ja hoidon kokonaisuuden yhteistyössä erityisvastuualueen yliopistollista sairaalaa ylläpitävän sairaanhoitopiirin kanssa.

Järjestämissopimuksen muutokset

Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien johtajaylilääkärit ovat muokanneet järjestämissopimusta arviointiryhmän ehdotusten mukaisesti. Merkittävimmät muutokset koskevat lukua 4, jossa sovitaan erikoissairaanhoidon valtakunnallisesta ja alueellisesta yhteistyöstä ja leikkaustoimenpiteiden keskittämisestä.

Muokatussa sopimuksessa (luku 4) todetaan, että OYS-erva-alueen keskussairaaloissa on tarkoituksenmukaista jatkaa primaareja lonkan ja polven tekonivelleikkauksia, selkäkirurgiaa ja syöpäkirurgiaa, vaikka leikkausten vuosittaiset lukumäärät jäävät asetuksessa mainittujen rajojen alle. Toiminta vaatii ortopedian ja traumatologian erikoisan ja muun soveltuvan kirurgisen erikoisan ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisen.

Toiminnan määrää ja laatua seurataan yhteisen tietokannan sekä tekonivel-, selkä- ja syöpärekistereiden avulla. Laaturekistereiden lisäksi toimintaa seurataan yhteistyössä yliopistosairaalan kanssa auditointikäyntien, suunniteltujen vierailujen, yhteisten erikoisalakokousten ja -koulutusten avulla.

Vastuu työnjakoasetuksen mukaisen leikkaustoiminnan laadusta, potilasturvallisuudesta ja toteutuvasta työnjaosta on asetuksessa mainittujen leikkaushoitajien asiantuntijalääkäreillä, jotka yhdessä koordinoivat toimintaa koko erityisvastuualueella ja raportoivat siitä vuosittain johtajaylilääkäreille. Sairaanhoidopiirien johtajaylilääkärit ja erikoisalojen ylilääkärit seuraavat työnjaon toteutumista ja puuttuvat tilanteeseen tarvittaessa.

Rintasyöpäkirurgian leikkaushoidossa edellytetään sairaanhoidopiirien sairaaloilta yhteisten laatuvaatimusten mukaista moniammatillista toimintaa OYS rintasyöpäkirurgian koordinoimana. Muussa tapauksessa leikkaustoiminta on toteutettava muissa sairaaloissa, joilla on velvollisuus tämän järjestämissopimuksen perusteella vastaanottaa vastuu kyseisten tehtävien hoitamisesta.

Kaikilla erikoisaloilla tai erikoisalaryhmillä on vähintään vuosittain erva-tapaaminen, jossa päivitetään koulutus-, hoito- ja työnjakokäytäntöjä. Kokouskutsut, muistiot ja muutokset em. dokumentteihin lähetetään erva-koordinaattorille ja johtajaylilääkäreille.

OYS-ervan sairaanhoidopiirit ohjaavat työnjakoasetuksen mukaiset potilasryhmät ensisijaisesti oman erityisvastuualueen sairaaloihin. Tällä pyritään turvaamaan erikoissairaanhoidon korkea laatu ja osaajien riittävyys koko erityisvastuualueelle.

Uutena asiana järjestämissopimukseen on sisällytetty luku 12 potilasvakuuttaminen.

Oheismateriaali: Järjestämissopimus

Johtajaylilääkärin esitys

Hallitus päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan päivitetyn Oulun yliopistollisen erityisvastuualueen erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen.

Päätös

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

VALT 24.05.2021 § 16

Hallituksen esitys valtuustolle:

Liite A16, Erikoissairaanhoidon järjestämissopimus

Päätösesitys

Hallitus päättää esittää valtuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevan päivitetyn Oulun yliopistollisen erityisvastuualueen erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen.

Päätös

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Valmistelija Johtajaylilääkäri

Järjestämissopimuksen voimassaolon jatko 31.12.2022 saakka

Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien valtuustot ovat kesällä 2021 hyväksyneet päivitetyn järjestämissopimuksen vuosille 2018-2021. Sairaanhoitopiirit ovat suunnitelleet vuoden 2022 toimintansa tämän järjestämissopimuksen mukaiseksi eikä sopimuksen sisältöön ole tarvetta tehdä muutoksia vuodelle 2022. Asiasta on käyty keskusteluja muiden OYS:n erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien edustajien kanssa. Muut piirit käsittelevät asian osaltaan kevään 2022 aikana. Sopimuksen voimaantulo edellyttää kaikkien osalta samansisältöisen päätöksen. Vuoden 2022 aikana valmistellaan Pohjois-Suomen yhteistyöalueen (YTA) hyvinvointialueiden yhteistyösopimusta, joka astuu voimaan 1.1.2023.

Oheisaineistona Soiten valtuuston 24.5.2021 hyväksymä Oys-erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien erikoissairaanhoidon järjestämissopimus.

Toimitusjohtajan esitys Hallitus päättää esittää valtuustolle, että valtuuston 24.5.2021 hyväksymää OYS-erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen voimassaoloaika jatketaan 31.12.2022 saakka.

Päätös Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.